

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקכו ♦ שנה יא

פר' וארא ♦ מברכים שבט ה'תשפג

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

וידבר אלוקים אל משה ומאמר אליו אני ה'

ופירש רש"י הק' דבר אתו משפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה,

והנה לפי רש"י קאי על סיום הפרשה הקודמת ששם כתוב ב' פסוקים שאמר משה רבינו לה' דכתיב "וישב משה אל ה' ויאמר אדוני למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתי, ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך, ולכאורה צריך להבין כפילות הלשון שאמר משה "למה הרעתה לעם הזה, "והרע לעם הזה", "והצל לא הצלת את עמך", וגם שמתחילה אמר "לעם הזה" ואחר כך סיים ואמר "והצל לא הצלת את עמך" ולא אמר כבתחילה "עם הזה", ואמר עמך, ולכן הדבר צריך ביאור וגם השינוי לשון שאמר בתחילה "למה הרעותה" וסיים "והצל לא הצלת את עמך" וגם מה שכתב רש"י שה' דיבר עם משה משפט, על שהקשה לדבר למה וגו', מה הלשון "שהקשה לדבר", היה לו לומר שדיבר או שאמר וגו' וגם צריכין להבין מה חרי האף הגדול הזה על משה עד שכתוב במדרש שביקשה מידת הדין לפגוע במשה, ולפי שנסתכל הקב"ה שבשביל צער ישראל דיבר כן חזר ונהג עמו במידת הרחמים, והוא דכתיב ויאמר אליו ה' עכ"ל.

והוא תמוה הלא משה רבינו ע"ה היה מנהיג ישראל ובדין היה לו לשאול טעם עיכוב הגאולה ולמה ומדוע יש בזה קישוי דיבור שכתב רש"י שהקשה לדבר וכו' וגם מנין לו למשה לידע שזה לא רצוי לדבר כך שיחרה אף ה', כי הלוא זה היה כעין תפילה לה' שיחמול על עמו ישראל להצילם.

ונראה לומר בס"ד ומקודם נתרץ את לשון "שהקשה לדבר" על פי מאמר חז"ל במסכת ברכות (דף ל"ד ע"ב) דאיתא שם במשנה "אמרו עליו על ר' חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת, אמרו לו אמרו לו מנין אתה יודע אמר להם אם שגורה תפילתי רבי יודע אני שהוא מקובל ואם לא יודע אני שהוא מטורף" ופירש רש"י שגורה, סדורה תפילתי בפי במרוצה ואינו נכשל ותחינתי נובעת מלבי אל ה', כל שאני חפץ להאריך בתחנונים, ועל "שהוא מטורף" פירש רש"י שקאי על החולה שהוא מטורף, ולשון אחר פירש רש"י שקאי על התפילה שאם אין שגור בפיו יודע שהתפילה שהתפללו עליו, הוא מטורפת וטרודה ממנו ואינה מקובלת עכ"ל ולפי זה אפשר לומר שמה רבינו אמר למה הרעותה לעם הזה, בלשון תפילה ובקשת רחמים על ישראל, מכיון שלא היה התפילה שגור בפיו אלא היה מוקשה מלשון מטורף כלומר שהתפילה היתה מטורפת וטרודה וכמו שכתב רש"י בלשון אחר וכו"ל, ולכן לא היה לו למשה להמשיך בתפילה ולומר עוד "ומאז באתי אל פרעה וגו הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך" ועל זה חרה אף ה' מכיון שאין התפילה רצוי לפניו יתברך כתוב "שתם תפילתי" וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ז) שיש מצב שהקב"ה תורף תפילתו ומצוותיו של אדם, וכתוב גם תרבו תפילה איננו שומע מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי ע"ש, ולכן היתה החרי אף על הריבוי התפילה דמכיון שראה משה שקשה לו הדיבור לא היה לו להמשיך בהדיבורים

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה (י,ט)

מדוע עם ישראל לא היטה את אחנו לדבריו של משה? ההסבר הפשוט אומר שכאשר מצבו של אדם בהווה קשה ממש, אין דעתו פנויה לשמוע הבטחות על העתיד. כל רצונו הוא להשתחרר מן הלחץ הפיזי והרוחני שהוא מצוי בו באותו רגע. רק אחרי שינוח וירווח לו, תהיה לו הסבלנות לשמוע הרצאות אידאולוגיות על העתיד הוורוד.

ופירש הרלב"ג בחלקו פסוק זה לשניים: "מקוצר רוח" - של משה. "ומעבודה קשה" - של בני ישראל.

רלב"ג כתב שהאמירה "מקוצר רוח" מכוונת למשה, כיוון שמה שאמר "ואנכי ערל שפתיים" - אני לא יודע לדבר אל העם בהרחבה ובסבלנות, ולענות לשאלות שאדם שמבין לא שואל אותן כלל. מרוב שכלתנותו, משה אינו מסוגל לרדת לפרטים הנראים לו ברורים כל כך, וכל שאלה בדברים אלו נראית לו מיותרת וטיפשית. על כן עונה לו הקב"ה: "אהרון אחיך יהיה נביאך" - הוא יהיה לך לפה; הוא יסביר את הדברים שבעיניך נראים טיפשיים. מאוחר יותר, במשך הזמן, למד משה לרדת אל העם ולדבר אתו ברמה השכלית של פשוטי העם. רק אז אנו מוצאים שכתוב "וידבר משה אל העם לאמור" (המדבר לא, ג).

עוד אפ"ל בדרך צחות שלא שמעו למשה "מקוצר רוח" דהיינו שלא עשו מספיק רוח סביבו, שמה הגיע ואמר אני משה בן עמרם באנו להוציא אותכם ממצרים נדו בני ישראל בראשם ואמרו נו עוד משהו, שחושב שיוכל להוציאנו ממצרים. אלא אם היו עושים לפני כן רוח ומצב גדול, מודעות בכל מצריים כגון היכוננו היכוננו הנה מלכך בא, הגיע זמן גאולתינו. והיה מגיע עם שיירה של סוסים ועגלות ועשרות משמשים ושווענץ.

כן היו ממנים אנשי הסברה, שהיו מעודדים ומכינים את העם לזמן הגאולה עם מסבירנים וכו'

אלא שזה אומר בהמשך הפסוק "ומעבודה קשה" שהעם היה עסוק בעבודה קשה ולא היה עם מי לדבר.

מוסדות קראלי בארה"ק

מדרש תנחומא

מעומק לבינו מוגשים בזה תנחומינו הכנים קדם

אמה של מלכות

הרבנית הצדקנית תליט"א

ולכל בני משפחתה הרוממה

ביושבם בעמק הבכא, בצער ויגון בפטירת אימם הצדקנית, נזר המשפחה, אשה יראת ה', העמידה דור ישרים מבורך בנין וחתנין, נכדים ונינים ההולכים בתורת ה', בדרך ישראל סבא

הרבנית רייזל רוט ע"ה

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

חילק משה בין פשוטי העם לאנשי מעלה

ועוד אפשר לומר באופן אחר דהנה ידוע שיש להתפלל גם על רשעים שיחזרו בתשובה ויתמו חטאים ולא חוטאים וכמו שאיתא בגמרא במסכת ברכות (דף י') וגם כתוב מהאריז"ל שקודם התפילה יש לאדם לקבל עליו מצות ואהבת לרעך כמוך ולומר זאת בפה מלא זה סגולה לקבלת התפילה.

ולפי זה אפשר לומר שמשה רבינו בדבריו להקב"ה אמר מתחילה למה הרעותה לעם הזה וגו' וגם אמר "הרע לעם הזה" ואח"כ אמר "והצל לא הצלת את עמך", ובוזה הקשה לדבר וכאילו אמר משה לחלק בין פשוטי העם שאינם עושים כל כך רצונו של מקום ועל אלו אמר למה "הרעותה לעם הזה" ומאז ומאז בואי אל פרעה "הרע לעם הזה" כלומר שעיקר טענת משה היה למה הרע לעם, ולא אמר למה לא הציל אותם ה', ורק אח"כ אמר "והצל לא הצלת את עמך" שזה קאי על אנשי מעלה כלומר הצדיקים ועל זה דיבר ה' אתו משפט על שחילק בין פשוטי העם לאנשי מעלה, ולזה מדויק רש"י שכתב שדיבר ה' אתו משפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה, כלומר שחילקת בין "העם הזה" שאמרת רק "למה הרעותה" ועל אנשי מעלה אמרת "והצל לא הצלת את עמך" שהם אנשי מעלה הצדיקים שביקשת עיקר ההצלה רק על אנשים האלו הצדיקים ואנשי מעשה, ועל פשוטי העם ביקשת רק שלא יהיה הרעות ביותר ממה שהיה ולא ביקשת הצלה עליהם גם כן, זה היה החרי אף על משה רבינו ע"ה

למה הקשה משה לדבר

ובדרך רמז אפשר לומר לאידך גיסא שחרון ה' היה "למה הקשה לדבר" ולומר למה הרעות לעם הזה כלומר שה' הקפיד על משה רבינו למה אמרת זאת בקושי שהיה לך לומר זאת לו בלשון ברור בלא קושי ויהיה זאת שגור בפיר, ללמד זכות על בני, שזה רצון ה' שילמדו זכות לפניו יתברך, ומשה דיבר זאת "בקושי" ולמה חרה עליו אף ה'.

דיבור קשה להמתקת הדינים

ועל הפסוק שמתחיל בלשון וידבר אליו ה' "שדיבור" הוא מלשון קשה ומסיים ויאמר אליו ה' שהוא לשון רכה אפשר לומר שאצל משה רבינו היה דיבור ה' אף שהיה דיבור קשה היה אצלו דיבור נח ורכה ביותר, וכמו שכתוב בפסוק מוסר השם אל תמאס וכתוב גם כן בפסוק במשלי "הוכח לחכם ואהבך", כלומר שהחכם יאהב את המוכיח זה כמו אב שמוכיח את בנו מאהבתו אליו כך הרגיש משה רבינו ע"ה אף שדיבר אליו ה' דיבור קשה, מ"מ אצל משה היה דיבור רך, ולכן אפשר לומר שנמתק הדין שהיה על משה רבינו ודיבר אליו ה' בנחת מלשון ויאמר שהיא אמירה רכה.

וגם זה ידוע אצל צדיקי אמת ובפרט בתלמידי הבעש"ט שהיה להם דרך רבות פעמים להמתיק את הדין מאדם ע"י דיבור קשה ולפעמים גם כן ע"י הכאה וקללה ועל ידם נמתק הדין הקשה שהיה על האדם, זה דרך שלא נאמר לכל אדם שיעשה כך כי זה מדובר בצדיקים שכל כוונתם לשם שמים ומסרו נפשם לעשות טובה בכל יהודי באשר הוא שם.

ולזה רצה ה' יתברך להמתיק הדין על משה רבינו וגם על ישראל עמו (שנקראו עם משה כדכתיב משה עמו ודרשו חז"ל עמו של משה), ולכן הדיבור הקשה המתק כל הדינים ולכן התחיל הגאולה ממצרים ע"י משה רבינו שליח ה' ונביא ה' ואב לנביאים.

מידת הרחמים בדין

ועיין באור החיים הק' שכתב בזה הפסוק "וידבר אלוקים אל משה, ישב עליו בדין, ויאמר אליו אני ה', פירוש הגם שצריך לדון אותך, אלקי אני נוהג מידת הרחמים, והוא שדייק לומר: אליו אני ה', והטעם על דרך אמרם זכרונם לברכה (במס' ראש השנה ז'). למי נושא עון, למי שעובר על פשע, וידוע הוא כי משה עניו מאוד ומעביר על מידותיו יותר מכל הנבראים, ולזה נהג ה' עמו כמידה זו ונשא עונו שהיה ראוי לבוא עמו במשפט עליו, והוא אומר אני ה', ורמז למידת נושא עון, ואין כאן משפט אליו, ועוד רמז ה' סוד אומר ה' הוא אלוקים (מלכים א, יח, לט) והוא אומר וידבר אלוקים ויאמר וגו' אני ה' זה הוא גלוי יחוד ה' אשר גילה ה' סודו אל עבדו נביא נאמן ביתו.

ונביא גם כן דברי קודשו של הרבי ר' אלימלך ז"ע בספרו הק' נועם אלימלך בכונת רש"י הק' ח"ל: וידבר אלוקים, דיבר איתו משפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה, וכדאיתא במדרש שהטיח דברים כלפי מעלה, ובאמת ח"ו שמשה רבינו ע"ה יטיח דברים כלפי השם יתברך, רק זה היה מחמת גודל אהבת ישראל, זה מורה על גודל אהבת הבורא יתברך שמו, והפירוש הוא כך וידבר אלוקים וכו' כלומר אף על פי שהיה ראוי לדבר אתו משפט על שהקשה לדבר וכו' אך מחמת שהיה מגודל אהבת ישראל שהיא אהבת הבורא יתברך שמו, ולכן ויאמר אליו אני ה' שהיא אמירה רכה באהבה וכו' עכ"ל.

צפנת תיכ

הרבנית הצדקנית הישישה מרת רייזל ראטה ע"ה אלמנת הרה"צ ישראל צבי זצ"ל מנעגרעשט בני ברק, שנפטרה במיתת נשיקה בגיל 102.

הרבנית הצדקנית נולדה בתשעה באב שנת תרפ"א, לאביה הגה"ח שמואל אהרן פוקס זצ"ל, מראשי הקהילה היהודית בנעגרעשט שברומניה, שנודע בחביבותו לתורה ולומדיה והיה מגדולי תמכין דאורייתא.

בימי השואה סיכנה את עצמה והביאה חבילות לאביה שהתחבא ביערות, כן הצילה המוני יהודים,

בעיצומה של המלחמה נלקחה למחנה עבודה שם הצטיינה בחריצותה, וסיימה את המוטל עליה לפני כולם, כשהיא מנצלת זאת לעזור לחברותיה לסיים אף הם את עבודתם.

ובכדי שלא תצטרך לעבוד בשבתות, היתה בערבי שבתות, עובדת ומסיימת מהר מאוד בכדי שתוכל לעשות גם את המטלות של יום נוסף ולהימנע מחילול שבת.

כשהשתחררו בסיום המלחמה, שידלו אותם האמריקאים שיאכלו אוכל לא כשר בכדי לחזק במהרה את כוחותיהם ויצילו את חייהם, והיא עמדה כצור החלמיש ונמנעה מאכילת מאכלים לא כשרים.

אחר השואה הקימה את ביתה עם בן דודה הגה"ח ישראל צבי זצ"ל מתלמידי ישיבתו של הגה"ק בעל חקל יצחק מספינקא זצ"ל בה נודע כבחור עילוי והיה חברותא של ריעו כ"ק אדמו"ר מספינקא זצ"ל.

שנים רבות התגוררו בעיירת נעגרעשט שברומניה, בה כיהן בעלה זצ"ל כמורה דרכה של הקהילה היהודית.

כאשר עלו ארצה השתקעו תחילה בנהריה סמוך לחמין, ואחר שביקשו מבעלה זצ"ל למלאות את מקום הרב במקום, העתיקו את משכנם לבני ברק, והשתקעו תחילה בקרית ויזניץ בבני ברק, שם התחבבו על הרה"ק בעל אמרי חיים זיע"א, וקבעו את מקום תפילתם במחיצת קודשו.

לימים העתיקו את משכנם לשיכון אגודת ישראל, שם התחבבו מאוד על המרא דאתרא הגה"צ רבי נתן גשטטנר זצ"ל, שכיבדו לשמש כשליח ציבור קבוע בשבתות וחגים.

לפרנסתם פתחה הרבנית ע"ה חנות בשר ברח' בן יעקב, שהתנהלה בפיקוח בעלה זצ"ל, עליהם סמכו גדולי הפוסקים הגאון רבי נתן גשטטנר זצ"ל גאב"ד אגו"י והגאון רבי זושא לוריא זצ"ל דומ"צ קריץ ויזניץ שאף קראו לקנות אך ורק בחנות זו.

עמדה לימין צדקו בעבודת הבורא, וחכמת נשים בנתה ביתה בית ועד לחכמים, וביתה אשר כאמור גם עד עתה היה פתוח לכל נצרך לנדכאים ושבורי לב לאמץ ולחזק ברכיים כושלות אם באוכל אם בממון אם ביחס חם ומעודד, בנוסף איוה ביתה מקום לחסידים ואנשי מעשה אשר עלו ואתכנסו לעצה ולתושיה ולברכה וישועה ורבים נהנו מעיצותיה וחכמתה הרבה.

זכתה שברכת בעלה זצ"ל טרם פטירתו שהיא תיפטר כמלכה, ולא תזדקק לבריות התקיימה, ועד יום מותה היתה בצלילות הדעת ואף אכלה בכוחות עצמה ונפטרה במיתת נשיקה כשהיא לא קמה משנתה.

בפטירתה בשיבה טובה של 'אוד מוצל מאש', היתה לסמל ולדוגמא למסתופפים במחיצתה לישרות, אמונה פשוטה ותמימה בה'.

הותירה אחריה דור ישרים יבורך בהם צאצאים רבנים וראשי כוללים ובראשם כ"ק מרן רבינו שליט"א יהיה זכרה ברוך.

כְּנִינֵי חַיִּים

ויִדְבַר מֹשֶׁה לְפָנָיו ה' לֵאמֹר הֲבָנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךָ יִשְׁמַעֲנִי פְרַעֲה וְאֵנִי עֹרֵל שַׁפְּתָיִים וְגו' וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה רֵאֵה נִתְּתִיךָ אֱלֹהִים לְפְרַעֲה וְאֶהְרֵן אַחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֲךָ (ו, ל - ז, א)

לְכַאוֹרָה צָרִיךְ לְהִבִּין אֵיזָה תְּשׁוּבָה הַשִּׁיב הַקֶּבֶ"ה לְמֹשֶׁה עַל הַק"ו שֶׁל הַטַּעֲנָה וְאִיךָ יִשְׁמַעֲנִי פְרַעֲה.

וְאִפְשֵׁר לֹמַר שֶׁע"ז אָמַר רֵאֵה נִתְּתִיךָ אֱלֹהִים לְפְרַעֲה, פִּי אָמַר הַקֶּבֶ"ה לְמֹשֶׁה שֶׁפְרַעֲה יַחֲשִׁיב אוֹתְךָ לְאַלְקִים, וְאֶהְרֵן אַחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֲךָ, פִּי הוּא יַחֲשׁוּב שֶׁאֶהְרֵן הוּא נְבִיאֲךָ, וְעִ"ז תְּהִיָּה עֲלֵיו מוֹרָא וּפְחָד, וְיִזְכָּר לְשִׁמּוֹעַ בְּקוֹלְךָ.

(כ"ק אדמו"ר זי"ע ב' חוקי חיים)

וַיִּדְעַתָּה כִּי אֲנִי ה' אֱלֹקֶיכֶם אִם הִיָּה אָדָם יֹדֵעַ אֶת הָאֱמִתּוֹת שֶׁהֵכֵל מֵהַשִּׁי"ת לֹא הָיוּ מִסְתִּירֵינִי לֹא כִלְלֵי, וְכֵל הַהִסְתָּר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִדְמָה שֶׁמִּמְנֵנו הוּא.

(חידושי הרי"ם)

בְּזֹאת תִּדְעַ כִּי אֲנִי ה' נ"ל דִּידוּעַ דָּאָם הָאָדָם חוֹטָא ח"ו, אֲזִי נַעֲשֶׂה מִסָּךְ הַמַּבְדִּיל בֵּינוּ לְבֵין אֲבוֹי שְׁבַשְׁמִים, וּמִמִּילָא תֵּשׁ אֲצִלוּ כּוּחַ הָאֱמוּנָה, אֲבָל אִם הָאָדָם שָׁב אֶל לְבוֹ לְשׁוּבַת שְׁלִימָה לְפָנָיו אֲדוֹן הַכֹּל, אֲזַי סָר מִמֶּנּוּ הַמַּסּוּהָ שֶׁהִיָּה עַל עֵינָיו, וּבֹא יִבּוֹא לִידֵי אֱמוּנָה שְׁלִימָה לְרֵאוֹת גְּבוּרַת ה', וְאִין זֹאת אֵלָּא תְּשׁוּבָה, זֶה שֶׁאִמַּר הַכְּתוּב, בְּזֹאת פִּי ע"י תְּשׁוּבָה, תִּדְעַ כִּי אֲנִי ה' תּוֹכֵל לְבוֹא לִידֵי אֱמוּנָה שְׁלִימָה

(באר מנחם)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפְרַעֲה הַתְּפָאָר עָלַי וְכו' דְּהֵנָּה אֲוֹמוֹת הָעוֹלָם בְּרֵאוֹתֵם אֵיזָה סִיבָה הֵבֵא עֲלֵיהֶם טוֹב אוֹ לְרַעָה, הֵם תּוֹלִים בְּע"ז שֶׁלֵּהֶם, אֲבָל אִין לֵהֶם חֲשָׁקוֹת יוֹתֵר לְפִאָרָה וּלְשִׁבְחָה מִחַמַּת הַסִּיבָה הַזֹּאת, וְלֹא כֵן עִם הַקְּדוֹשׁ הַעוֹבְדִים אֶת הַקֵּל חֵי יְקוּם מְכִירִים נְפִלְאוֹתָיו וּמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ ע"י פְּעוּלוֹתָיו, זֶהוּ שֶׁאִמַּר מֹשֶׁה רַבְע"ה לְפְרַעֲה הַתְּפָאָר וְכו' לְמַעַן תִּדְעַ וְכו' כְּלוֹמַר בְּזֹאת תִּדְעַ כִּי אִין כֹּה' אֱלֹקֵינוּ, שֶׁכֹּאשֶׁר תִּתְּלֶה בּוֹ הַפְּעוּלָה, יֵשׂא לְבָךְ לְפִאָרוֹ בְּהַסִּיבָה הַזֹּאת וְק"ל

(נעם אלימלך)

תָּנוּ לָכֶם מוֹפֵת דְּהֵאֲרִיז"ל כֹּתב דְּצָרִיךְ כָּל אָדָם לְהֵאֲמִין שְׁדִיבּוֹר שֶׁלוֹ עוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְבוֹרָאוֹ, וְפוֹעֵל פְּעוּלוֹת טוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְכִשְׁמֵאֲמִין צָרִיךְ לְשִׁמּוֹר דִּיבּוֹרוֹ מְכֵל שְׁטוֹת וְהַבֵּל, רַק לְלַמֵּד זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וְכִשְׁעוֹשֶׂה זֹאת הַקֶּבֶ"ה עוֹשֶׂה מֵה שְׁצָרִיךְ לוֹ עַל יְדֵי הַדִּיבּוֹר, זֶה מֵה שֶׁאִמַּר תָּנוּ לָכֶם מוֹפֵת, שֶׁאַתֶּם יְכוּלִים לְפַעוֹל ע"י דִּיבּוֹרְכֶם, וּבִכֵּן וְאִמַּרְתֶּם אֶל אֶהְרֵן קַח אֶת מִטְךָ וְהַשְׁלַךְ לְפָנָיו פְּרַעֲה וְכו', שִׁישׁ לֵהֶם כַּח לַעֲשׂוֹת מִמַּטֵּה תִּנִּין וּמִתְנִין מֵטָה ע"י הַדִּיבּוֹר (קְדוּשַׁת לוי)

וְנִתְּתִי אוֹתָהּ לָכֶם מ'וֹרְשָׁה אֲנִי ה' ר"ת אֵלֶם, עִפ"י מ'דֹּאחֲזוֹל מ"ד הָאֱמֵנִים אֵלֶם צְדָק תְּדַבְּרוּן, מֵה אֲוֹמְנֵתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹה"ז, יַעֲשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאֵלֶם, וְלְכַאוֹרָה תִּמּוּה דְּאוֹמְנֵתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹה"ז לְהַשְׁלִים עֲצָמוֹ בְּלִימוּד הַתּוֹרָה וּבַעֲסַק הַמִּצְוֹת, הַכּוּוֹנָה א"א לְהַשִּׁיג שְׁלִימוֹת אוֹמְנֵת זֶה כִּי אִם בְּמֵי שְׁמַשִּׁים עֲצָמוֹ כְּאֵלֶם, וְהֵינּוּ דְרָמוֹ קָרָא וְנִתְּתִי אוֹתָהּ לָכֶם מוֹרְשָׁה דְלָזָה צָרִיךְ שִׁיעֲשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאֵלֶם ע"ד מֵה אֲוֹמְנֵתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹה"ז זֶה ר"ת אֵלֶם. (עֲרוּגוֹת הַבוֹשֶׁם)

וַיֵּאֲנָחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

מִדּוּעַ לֹא נִזְכַּר קוֹדֵם לְכֵן שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל נֵאֲנָחוּ,

וְאִפ"ל שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ דְבוֹקִים בְּאֱמוּנָה תְּמִימָה שֶׁכֵּל דְּבַר הוּא לְטוֹבָה, וּמֵאֵת ד' הִיתָה זֹאת, עַל כֵּן קִיבְלוּ אֶת הַשְּׁעִבּוּד בְּאֶהְבָּה וְעַל כֵּן לֹא נֵאֲנָחוּ רַק לְאַחַר שֶׁמֹּשֶׁה רִבִּינוּ הִגִּיעַ וְאִמַּר לֵהֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם, הֵבִינוּ שֶׁמִּכָּאֵן וְאִילָךְ זֶה לֹא רִצּוֹן ד' עַל כֵּן וַיֵּאֲנָחוּ וְלָכֵן אָף הִתְעַכְּבָה הַגְּאוּלָּה כִּי הַקֶּבֶ"ה מִתְּאוּוֹה לְתִפְּיִלְתֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

(מֵרֵן רִבִּינוּ שְׁלִיט"א)

עוֹבְדוֹת חַיִּים

הוּא אֶהְרֵן וּמֹשֶׁה הוּא מֹשֶׁה וְאֶהְרֵן (ו' - כ"ו - כ"ז) פִּירְש"י, "יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן לומר לך ששקולים כאחד". מסופר: פֵּעַם שָׁאֵלוּ תַלְמִידָיו אֶת הַחֲזוֹה"ה הַקְּדוֹשׁ מְלוּבְלִין זִיע"א, אִיךָ יִתְּכַן הַדְּבַר שִׁיְהִי שְׁנֵי בְנֵי אָדָם שְׁקוּלִים וְשׁוּוִים בְּכֹל מַמְשָׁ? הֲלֹא אָמַר, "כִּשְׁם שְׁאִין פְּרַצוּפִיהֶן שׁוִין כִּךְ אִין דְּעוֹתֵיהֶן שׁוֹוֹת"? הַשִּׁיב לֵהֶם הַחֲזוֹה"ה, "בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים כִּשְׁבִנֵי אָדָם מְחִזְקִים עֲצָמָם ל"יש", דְּעַתָּה דְּעָה, מִמִּילָא אִינָה יְכוּלָה לְהַשְׁתּוֹוֹת עִם דְּעָה אַחֲרָת, וְאִילוּ מֹשֶׁה רַבְּנוּ וְאֶהְרֵן הַכֵּהֵן, אָמַרְנוּ שְׁנֵיהֶם יָחַד "וְנַחֲנוּ מֵה", "שְׁנֵיהֶם לֹא תִפְסוּ מִקוּם וּבְעֵינֵי עֲצָמָם הָיוּ חֲשׁוּבִים פְּחוֹת מֵעַפְרָא וְאִפְרָא, לָכֵן יְכוּלִים לְהִיֹּת שְׁקוּלִים וְשׁוּוִים בְּדְעַתָּם מִמְשָׁ.

וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי ה' בְּנִתְּתִי אֶת יְדֵי עַל מִצְרַיִם שְׁמוֹת (ז' - ה') מִסּוּפֵר: פֵּעַם שָׁמְעוּ אֶת הַגְּהֵ"ק הַחֲפֵץ חַיִּים זִיע"א, בְּעַת שֶׁקָּרָא אֶת פְּרִשְׁתַּי יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּיצַד הוּא מְפָרֵשׁ לְעַצְמוֹ כָּל מַכָּה וּמַכָּה בְּשִׁפְתּוֹ הַמְדוּבַרְת, מֵתָאֵר אוֹתָהּ לְפָנָיו בְּכָל פְּרִטְיָה. וּמִבְּעֵי הַנָּהָה וְקוֹרֵת רוּחַ, כְּאִילוּ הִיא מִתְרַחֶשֶׁת כְּעַת לְפָנָיו וְהוּא רֹאֵה אוֹתָהּ בְּעֵינָיו. בְּעִיקָר עֲמָדוֹ חַיִּים לְנִגְדַּ עֵינָיו, סִיפּוּרֵי הַתּוֹרָה בְּפִרְשַׁת בְּרֵאשִׁית. וְהִיָּה רְגִיל לֹמַר, כָּל מִי שֶׁמְרַגֵּשׁ רַפְּיוֹן בְּאֱמוּנָה שִׁילְמַד סֵפֶר בְּרֵאשִׁית.

וַיַּחֲזֵק לֵב פְּרַעֲה וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים (ז' - י"ג).

הַרְה"ק רַבִּי יַצְחָק אֵיזִיק מְקַאֲמֵרנָא זִיע"א הַתְּפָרְסֵם בְּדוֹרוֹ כְּאִישׁ קְדוֹשׁ וּבְעַל מוֹפְתִים. פֵּעַם הִתְגַּבַּל לְחַצְרוֹ מִשְׁכִּיל אֶחָד שֶׁהִתְחַפֵּשׂ לְחַסִּיד, כְּדֵי לְבַחֵן מְקָרֹב אֶת מוֹפְתֵיו שֶׁל הַרְבִּי. לְאַחַר שֶׁשָּׁהָה שָׁם אֵיזָה זְמַן, יָצָא הַמִּשְׁכִּיל וְאָמַר שֶׁלֹּא רֵאֵה שׁוּם מוֹפֵת. וְאָף פִּירְסֵם זֹאת בְּאַחַד הָעִיתוֹנִים. כְּשֶׁהִרְאוּ לְרַבִּי אֶת הָעִיתוֹן, אָמַר, אִין פְּלֵא בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה מְעִידָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "וַיַּעַשׂ הָאוֹתוֹת לְעֵינֵי הָעָם וַיֵּאֲמֵן הָעָם (ד' - ל"ד) וְאִילוּ פְּרַעֲה רֵאֵה אוֹתָם הָאוֹתוֹת וְנִשְׂאָר בְּשִׁלּוֹ "וַיַּחֲזֵק לֵב פְּרַעֲה וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים" לְלַמֵּד שֶׁהֵכֵל לְפִי הַרוּאָה.

וַיַּעֲזֵק מֹשֶׁה אֶל ה' עַל דְּבַר הַצְּפַרְדְּעִים (ח' - ח')

הַגָּאוֹן רַבִּי אַבְרָהָם בְּרוּיָה מְטֵרְנוּפּוֹל זִיע"א נִזְדַּמֵּן פֵּעַם אַחַת לְפּוֹנְדֵק שְׁבוֹ הַתְּאֲכָסְנָה חֲבוּרַת עֲרַבִּית הַחֲלוּ הַמְּשַׁכִּילִים לְהַתְּהוּל לְמִשְׁכִּילִים. בְּהִגִּיעַ שַׁעַת תְּפִילַת בְּקוּלֵי-קוּלוֹת, כְּדֵי לְהַפְרִיעַ לְרַב בְּתִפְּיִלְתּוֹ. בְּתִגּוּבָה הַתְּחִיל הַרְבַּ לְהַתְּפַלֵּל בְּצַעֲקוֹת עַד שֶׁקוּלוֹ הִדְהָד בְּכָל הַפּוֹנְדֵק. לְאַחַר הַתְּפִילָה שָׁאֵלוּ הַמְּשַׁכִּילִים אֶת הַרְבַּ מִדּוּעַ הַתְּפַלֵּל בְּצַעֲקוֹת רְמוֹת כָּל-כָּךְ. הַשִּׁיב רַבִּי אַבְרָהָם: "הַתּוֹרָה מְסַפֵּרַת שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוּ הִתְּפַלֵּל לְהַפְּסֵקַת הַמַּכּוֹת עַל מִצְרַיִם. תְּפִילְתּוֹ מוֹזְכָּרַת בְּלִשׁוֹן 'וַיַּעֲזֵק, 'אַחַת, בְּמַכַּת צְפַרְדַּע, נֹאמַר 'וַיַּעֲזֵק 'וַיַּפְּרוֹשׁ כְּפִיו' וְכַדּוּמָה. אוֹלָם פֵּעַם מֹשֶׁה'. מִדּוּעַ צַעֲקָה? אֵלָּא שֶׁכֹּאשֶׁר רַבְּבוֹת אֲלֵפֵי צְפַרְדְּעִים מְקַרְקְרוֹת בְּקוּלֵי-קוּלוֹת, אִין לְמֹשֶׁה בְּרִירָה אֵלָּא לְצַעֲקָה, כְּדֵי שִׁיּוֹכַל לְשִׁמּוֹעַ אֶת מֵה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִפִּיו..."

וּמַעְבּוּדָה קֶשֶׁה (י' - ט)

מִסְפָּרִים שֶׁהֵרַב מְפּוֹנְבֵז' שֶׁכֵּר פּוֹעֲלִים שִׁיבְנוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד לֹא הִגִּיעוּ חוֹמְרֵי הַעֲבוּדָה, וְהַפּוֹעֲלִים לֹא רָצוּ לְעַזּוֹב אֶת הַמְּקוּם, וְדִרְשׁוּ שֶׁכֵּר עַל כָּל שֶׁכֵּר עַל כָּל שַׁעָה לֹא קֶשֶׁר עִם יֵשׁ לֵהֶם עֲבוּדָה, ע"כ אָמַר לֵהֶם הַרְבַּ מְפּוֹנְבֵז' בְּחַכְמַתּוֹ הוֹרָה לֵהֶם שִׁיעֲשׁוּ לְלַמּוֹד, וְתוֹךְ כְּמָה זְמַן כּוֹלֵם נִמְלִטוּ עַל נַפְשָׁם, עִפ"ז אִפ"ל שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא רָצוּ לְשִׁמּוֹעַ שֶׁהֵם נִתּוֹנִים בְּעֲבוּדָה קֶשֶׁה וְטַעְנוּ שֶׁעֲבוּדָה קֶשֶׁה הִיא דּוּקָא עֲבוּדַת הַבוּרָא.

הליכות חיים

הגאון רבי ישראל פסח פיינהנדלר זצ"ל
מחבר שו"ת "אבני ישפה"
מתוך ספר גם אני אודך

אם ש"ץ בתעניות שובבי"ם ת"ת רשאי לומר עננו כברכה אבל לא קיבל עליו מאתמול

תענית שגוזרים על הצבור אין כל יחיד צריך לקבלו בתפלת המנחה אלא ש"ץ מכריז התענית והרי הוא מקובל עכ"ל. וכן אנחנו נוהגים בכל תענית צבור שלא מקבלים עלינו במנחה לפניו.

ואם תאמר מנין שצום שובבי"ם ת"ת נקרא תענית צבור לענין זה. וי"ל שכן משמע בבה"ל סי' תקס"ו סע' ב' ד"ה ויש נוהגים שכתב כן מדברי הפמ"ג שם מ"ז ס"ק ה' לענין שובבי"ם ת"ת שקוראים ויחל, וא"כ מוכח שדינו כתענית צבור, וכן משמע מדברי השו"ע סי' תקס"ו סע' ב'. ועוד יש לצרף דעת הרמ"א סי' תקס"ב סע' ה' שקבלת תענית הוא רק לענין לקיים נדרו, ע' מ"ב שם ס"ק כ"ד. ולכן ברור שגם כאשר אדם לא קיבל שובבי"ם ת"ת מבעוד יום, הוא רשאי להיות ש"ץ לציבור שהם צמים כאשר הוא בעצמו צם.

ואסיים בברכה נאמנה,
ישראל פסח פיינהנדלר

ז' תשרי תשס"ו
לכבוד הרב גמליאל בן רבי אלחנן י.ד. הכהן רבינוביץ שליט"א
אחדשה"ט וש"ת,
קיבלתי מכתבך והנני משיב הנלע"ד.

שאלת בתענית שובבי"ם ת"ת אם ש"ץ רשאי לומר עננו כאשר הוא צם אבל לא קיבל עליו מאתמול את הצום. נראה לי ברור שהוא יכול לומר עננו שהרי אינו משקר כאשר הוא אומר, שהרי הוא באמת נמצא בצום. וכל האיסור הוא לומר שקר, וזה טעמו של השו"ע בס' תקס"ו סע' ה' שכתב וז"ל: בתענית צבור ש"ץ שאינו מתענה לא יתפלל עכ"ל. וכן נראה לשון הטור שם בשם רב נתן שכתב וז"ל: שכיון שאינו מתענה אינו יכול לומר עננו עכ"ל. אבל כאן אינו שקר שהרי הוא כן מתענה.
אבל לא ידעתי למה חשבת שחייבים לקבל צום של שובבי"ם ת"ת, שהרי כתב השו"ע סי' תקס"ב סע' י"ב וז"ל:

קהילות הקודש תלמידי וחסידי קראלי

נטפי תנחומין

מעומק לבבינו מוגשים בזה תנחומינו הכנים קדם

הרבנית הצדקנית תליט"א

אלמנת רבינו הגה"ק זיע"א
ולכל בני משפחתה הרוממה
על פטירת אמם הדגולה
הרבנית רייזל רוט ע"ה

אשר היתה לסמל ולדוגמא למסתופפים במחיצתה לישרות, אמונה פשוטה ותמימה בה', למרות תלאות רבות בהן התגלגלה בחייה. בלטה במידותיה הנאצלות ומקור השראה ברגישותה לזולת. רבים נושעו בתפילותיה, חכמת נשים בנתה ביתה בצניעות וחופפת יראת השם המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

ישמח לב מבקשי ד'

שיעורו של המשפיע הנודע לשו"ת
הגה"צ יעקב לייפער שליט"א
בביהמ"ד באבוב רח' הורקנוס 8 ב' אשדוד
בליל שישי הוקדם להשעה 10.40
טעמו וראו כי טוב ד'

רוצים ישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו'
תרמו בעין יפה וקחו חלק בהפצת המעיינות של
מרכז "אמונת חיים" קראלי
כתובת לתרומות תגובות ולקבלת הגליון
רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152
באימייל: 3118494@gmail.com

לעילוי נשמת

מרת סימי מימי מלכה ע"ה
בת פרלה ז"ל
נלב"ע י"ב טבת ה'תשפ"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח יחיאל מאיר ז"ל
בהר"ר משה אליעזר ז"ל
מרת ברינדיל ע"ה
בת הר"ר יהודה מנחם ז"ל
ת. נ. צ. ב. ה.

לז"נ

הרה"ק שמחה בונים זצוק"ל
בן הרה"ק מרדכי מנחם מנדיל ז"ע
מווארקי - אוטצוואק
נלב"ע ב' שבט תרסז

לזכר עולם יהיה צדיק אדונינו מורינו ורבינו

הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל
ברא כרעא דאבואה
אדמו"ר אביגדור מוזס זצ"ל
מקראלי
נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח נחמן הרשנבוים ז"ל
בן הר"ר יוסף יצחק ז"ל
נלב"ע ד' טבת ה'תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרבנית רייזל ראטה ע"ה
בת הרב שמואל אהרן ז"ל
נלב"ע י"ז טבת ה'תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלבע יב כסלו תשפא
ת. נ. צ. ב. ה.

לז"נ

הרה"ק משולם זוסיא זי"ע
בן מו"ה אליעזר ליפמן ז"ל
מאנפולי
יוד"ג שבט